

Bilaga 1.

Miljödepartementet
103 33 STOCKHOLM

2009-04-02

Gemensamt kompletterande yttrande

Lantbrukarnas Riksförbund, Sveriges Jordägareförbund, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas Riksförbund, Samernas Riksförbund och Svenska Kennelklubben, nedan kallade förbunden, har beslutat om att gemensamt inlämna ett kompletterande yttrande med anledning av Naturvårdsverkets förslag till åtgärder för att stärka vargstammens genetiska status, Dnr 429-8585-08 Nv.

Inledning

Det ligger i förbundens gemensamma intresse att vargstammen inte tillåts öka ytterligare. Samtliga förbunds medlemmar påverkas på olika sätt negativt av vargförekomsten. En fortsatt ökande vargstam skulle medföra mycket stora påfrestningar för de intressen som vi representerar. Samtidigt inser vi att Sverige som nation är bundet av EU-direktiv och internationella konventioner. Det innebär att den idag inavlade vargstammen kontinuerligt behöver nya gener för att kunna uppnå en gynnsam bevarandestatus.

Den hänsyn som de specifika förutsättningarna inom renkötseln innebär i de norra delarna av landet, försvårar en kontinuerlig kontakt mellan de olika delpopulationerna i Sverige/Norge kontra Finland/ Ryssland.

Naturvårdsverket menar att vargstammen inte kan stabiliseras eller minskas, så länge vargstammen inte har en gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverkets slutsats är därför att vargstammen, som idag inte anses ha en gynnsam bevarandestatus, måste fortsätta att öka och att förvaltningsjakt endast kan medges i liten skala. Genetikerna anger samtidigt att vargstammen når gynnsam bevarandestatus först när stammen närmar sig 1 000 djur, om nya gener inte tillförs. Det är en utveckling och ett måltal som förbunden aldrig kan acceptera. En större vargstam skulle innebära en önskad permanentning av höga koncentrationer till vissa län.

Samtliga forskargrupper som redovisat sina synpunkter till Naturvårdsverket anger att tillförsel av nya gener är långt mycket viktigare för vargstammens välbefinnande än många vargar. Forskarna är eniga om att en stam på 100 djur med hjälp av en ny genetiskt effektiv immigrant varje år bibehåller 95 % av sin genetiska variation på 100 år. En immigrant vartannat år skulle innebära att 90 % av den genetiska variationen skulle återstå även vid en stam på 100 djur. Samtidigt visar sårbarhetsanalyser att en stam på 100 vargar med tillräckligt stort gentillskott är livskraftig (MVP <10 % risk för utdöende på 100 år).

Ett tillräckligt stort antal immigranter innebär alltså att vargstammen skulle kunna hållas på en lägre nivå än idag, utan att äventyra dess överlevnad. Forskarna redovisar också att inavelsgraden minskar snabbare när immigration sker till en mindre stam än till en stor stam.

Dagens vargstam utgör en utlöpare av en mycket stor finsk-rysk population, som inte är hotad. Förbunden anser därför att Sverige och Norge, som utgörs av en halvö med liten landbrygga österut, kan sägas uppfylla huvuddelen av våra internationella åtaganden om problemet med ett utbyte mellan delpopulationerna kan lösas.

Förbunden anser att naturlig invandring är att föredra framför alla former av aktiva åtgärder. Samtidigt inser förbunden att den naturliga invandringen inte är säkerställd. Ett tillräckligt stort antal vargar kommer visserligen in i Sverige, men alltför få har hittills lyckats bli genetiskt effektiva. Flyttning av varg kan därför komma att krävas för att uppnå ett tillräckligt stort genetiskt tillskott till stammen.

Förbunden inser att flyttning av varg är kontroversiellt. Bland förbundens medlemmar finns det ett inte obetydligt antal som tror att vargarnas återkomst inte har skett på naturlig väg. Samtidigt har våra medlemmars förtroende för samhällets vilja att verkligen ta hänsyn till våra intressen minskat kraftigt. Den hittillsvarande rovdjurspolitiken har inte lyckats överbrygga klyftan mellan beslutsfattare och de människor som skall leva med rovdjuren i sin vardag.

Därför är det ett ovillkorligt krav att eventuella aktiva åtgärder som kan öka antalet immigranter till dagens inavlade vargpopulation inleds med förvaltningsjakt som verkligen visar på samhällets vilja att reglera vargstammen på en nivå som kan tolereras. Vargstammens långsiktiga överlevnad (gynnsam bevarandestatus) på lägsta möjliga nivå för att minimera konflikterna bör vara målet.

Förslag

Förbunden har lyssnat till medlemmarnas önskemål, andra naturvårdsorganisationer och forskarna. De flesta framhåller att naturlig invandring är att föredra framför aktiva åtgärder. Förbunden, med undantag för Samernas riksförbund, anser därför att samhället bör avvakta fem år innan aktiva åtgärder vidtas. Om det då visar sig att invandringen inte uppfyller behovet för att uppnå gynnsam bevarandestatus, bör redan invandrade vargar till norra Sverige kunna flyttas inom landet. Samernas riksförbund däremot menar att åtgärderna bör inledas så snart de praktiska förutsättningarna för flyttning utretts.

Under samma period skall vargstammen frysas på en tolererbar nivå. Det innebär att vargstammen måste regleras genom förvaltningsjakt under perioden och att den måste inledas omgående. En sådan reglering av stammen skulle, enligt förbunden, visa våra medlemmar och andra landsbygdsbor att samhället menar allvar med att stammen skall hållas på en nivå som minimerar konflikterna, utan att för den skull äventyra stammens överlevnad. Det skulle i sin tur leda till att samhället återfår en stor del av det förtroende som gått förlorat.

Mot bakgrund av vad som ovan sagts vill förbunden föreslå att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att förbereda flyttning av varg inom landet om den naturliga invandringen visar sig otillräcklig. Syfte skall vara att underlätta aktiv vargförvaltning i förhållande till våra internationella åtaganden.

Vinsterna för landsbygdsbefolkningen och samhället skulle kunna vara flera. Vi ser idag att de få invandrade vargar som har nått ner till den mellansvenska populationen blir föremål för stort intresse. Invandrade vargar förses regelmässigt med radiosändare och åtnjuter ett större skydd än övriga vargar. Det innebär att möjligheten till skydds jakt på dessa vargar kommer att vara begränsat, även om de gör stor skada. Samtidigt utgör, enligt forskare, just det förhållandet att risken för illegal jakt ökar just för dessa vargar. Ett större inflöde av ”nya” vargar skulle alltså minska risken för riktad illegal jakt och minska behovet av att till varje pris skydda varje ny immigrant. Således en vinst för alla parter.

Förbunden vill understryka att det är av största vikt att eventuell framtida flyttning av varg sker med största möjliga öppenhet. Flera frågor om hur en flyttning bör genomföras behöver utredas. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att, i samarbete med intresseorganisationer, arbeta fram en plan för hur en eventuell flyttning av varg kan genomföras.

Förbunden vill understryka att vårt gemensamma ställningstagande inte innebär att vi har samma mål för vargstammens storlek. Gemensamt är dock att vargstammen skall hållas på en så låg nivå som möjligt och att konflikterna minimeras, vilket bl. a. innebär att dagens höga koncentrationer till några få län måste åtgärdas. Varje förbund har fortfarande kvar sina respektive rovdjurspolicys där respektive förbunds ställningstaganden redovisas. Vårt gemensamma yttrande innebär inte heller att vi tillsammans tar ställning i frågan om hur vargstammen skall fördelas inom landet. Förslaget innebär endast att vi tar ställning i frågan om hur vi kan lösa den genetiska situationen och samtidigt hålla en liten vargstam.

Avslutningsvis påpekar förbunden att denna skrivelse visar att vi är villiga till en dialog i en av våra svåraste och mest kontroversiella frågor. Vi förväntar oss att samhället svarar upp mot detta och att regeringen är beredd att fatta de beslut som krävs för att skapa en långsiktig rovdjurspolitik som accepteras av de människor som påverkas av rovdjuren.

Lars Göran Pettersson

Henrik Treschow

Lantbrukarnas Riksförbund

Sveriges Jordägareförbund

Torsten Mörner

Conny Sandström

Svenska Jägareförbundet

Jägarnas Riksförbund

Per-Gustav Idivuoma

Nils-Erik Åmansson

Samernas Riksförbund

Svenska Kennelklubben